

Asia: Asia VN/25733/2021

Suomen digitaalinen kompassi, 2. luonnos

Kansallinen digikompassi kokonaisuutena

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Kiitämme Digitaalisen nuorisotyön osaamiskeskuksesta, Verkestä mahdollisuudesta lausua valmisteilla olevaan digikompassin luonnokseen Suomen digitalisaatiokehityksen ohjaamiseksi.

Ehdotamme käytettyihin käsitteisiin johdonmukaisuutta, sillä katsomme, että käsitteiden määrittely ja valitut käsitteet eri kohdissa voidaan tulkita myös strategiseksi linjanvedoksi. Pidämme tärkeänä, että digikompassin luonnoksessa avataan seikkaperäisesti digitaalisen sivistyksen termiä.

Läpi luonnoksen käytetään sekaisin käsitteitä: digitalisoituva yhteiskunta, digitalisoituva maailma, digitalisoituvat ympäristöt, digitaalinen maailma sekä digimaailma. Toivoisimme, että termejä "digitaalinen maailma" sekä "digimaailma" vältettäisiin käyttämästä, sillä ne johdattavat ajatteluun, että on olemassa todellinen maailma ja digimaailma ei-reaalisessa ympäristössä. Erityisesti nuoret ja nuoret aikuiset eivät tänä päivänä tee kahtiajattelua fyysisen ja digitaalisen toimintaympäristön välillä, vaan ne ovat osa samaa todellisuutta. Uudet teknologiset innovaatiot myös hämärtävät tätä rajapintaa.

Oleellisempaa on katsoa digikompassin tavoitteita ja toimenpiteitä holistisesti yhteiskunnallisesta ja yhteiskunnallisen kehityksen näkökulmasta kuin yksittäisen toimintaympäristön näkökulmasta. Katsomme, että digikompassilla on vahvat edellytykset yhteisen tavoittilan saavuttamiseksi.

Osaaminen

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Edellä todetusti käytettävien käsitteiden selkeyttämiseksi ehdotamme, että mm. seuraavaa kohtaa muutetaan: "Digitaalinen sivistys edellyttää tietoja ja osaamista, osallistumismahdollisuuksia sekä valmiuksia toimia aktiivisesti ja ilmaista itseään luovilla tavoilla ja turvallisesti digimaailmassa."

Muutosehdotus: "Digitaalinen sivistys edellyttää tietoja ja osaamista, osallistumismahdollisuuksia sekä valmiuksia toimia aktiivisesti ja ilmaista itseään luovilla tavoilla ja turvallisesti digitalisoituvassa yhteiskunnassa."

Pidämme arvokkaana, että luonnoksessa nostetaan esiin myös muun kuin formaalin koulutusjärjestelmän merkitystä väestöryhmien digitaalisen sivistyksen edistämässä. Pidämme kuitenkin tärkeänä, että kohdassa nostetaan kirjastojen ohella näkyviin myös esimerkiksi nuorisotyö ja kansalaisjärjestöt merkittävänä digitaalisen sivistyksen edistäjinä. Nämä toimijat ovat olleet merkittävässä asemassa myös digitaalisen yhdenvertaisuuden edistämässä.

Ehdotamme muutosta seuraavaan kohtaan: "Myös yleisillä kirjastoilla on suuri merkitys kaikkien väestöryhmien digitaalisen sivistyksen edistäjänä."

Muutosehdotus: "Myös kulttuuri- ja vapaa-ajan toimijoilla, kuten kirjastoilla ja nuorisotyöllä, sekä kansalaisjärjestöillä on suuri merkitys kaikkien väestöryhmien digitaalisen sivistyksen edistäjänä."

Kompassin luonnoksessa puhutaan välillä digitaidoista ja digitaalisesta osaamisesta. Käsitteitä käytetään monissa yhteyksissä sekaisin, mutta väärinymmärryksen välttämiseksi kannustaisimme puhumaan ainoastaan digitaalisesta osaamisesta, jolla viitataan sekä välinetaitoihin että sisältötaitoihin. Digitaaliseen osaamiseen kuuluu ICT-taitojen lisäksi siis paljon niin kutsuttuja pehmeitä taitoja, kuten digitaalista luovuutta, empatiakyvyn ilmaisua digitaalisin välinein, ymmärrystä tulkita digitaalisten palvelujen käyttöehtoja ja digitalisaation myötä kehittyvää lainsäädäntöä jne.

Ehdotamme muutosta seuraavaan kohtaan: "Yhteiskunnan ja sen palveluiden digitalisoituminen voi tuoda monia hyötyjä kansalaisten osallistumiselle ja osallisuudelle. Parempien palvelujen kehittämiseksi ja hyödyntämiseksi tarvitaan kuitenkin digitaalisia taitoja ja tietoja. Hyvät digitaidot luovat perustan ja ovat myös edellytys yhdenvertaiselle osallisuudelle digitalisoituvassa yhteiskunnassa. Kyse on laajasti mahdollisuuksista ja valmiuksista toimia aktiivisesti, innovatiivisesti ja uusia teknologioita hyödyntäen digitaalisissa ympäristöissä."

Muutosehdotus: "Yhteiskunnan ja sen palveluiden digitalisoituminen voi tuoda monia hyötyjä kansalaisten osallisuudelle ja vaikuttamiselle. Parempien palvelujen kehittämiseksi ja hyödyntämiseksi tarvitaan kuitenkin digitaalista osaamista. Hyvä digiosaaminen luo perustan ja on myös edellytys yhdenvertaiselle osallisuudelle yhteiskunnassa. Kyse on laajasti mahdollisuuksista ja valmiuksista toimia aktiivisesti, innovatiivisesti ja uusia teknologioita hyödyntäen digitalisoituvassa maailmassa."

Pidämme tärkeänä, että luonnoksessa nostetaan esiin mediakasvatuksen rooli kansalaisten digitaalisen osaamisen vahvistamisessa. Jos digikompassista halutaan tulevaisuuteen tähtäävä kansallista kehitystä ohjaava tiekartta, tulisi siinä nostaa teknologia-, innovaatio- ja tulevaisuuskasvatus myös termeinä esiin. Suomen iso haaste erityisesti lasten ja nuorten digiosaamisen vahvistamisessa on se, että moniin muihin Euroopan maihin verrattuna meillä ei ole formaalissa ja nonformaalissa kasvatuksessa riittävän vakiintuneita toimintamalleja STEAM-tyyppiselle toiminnalle, jossa yhdistyvät laaja-alaisesti teknologia, luonnontiede, taide ja tulevaisuuskasvatus.

Luonnoksessa osaamista käsittelevän osion johdannossa todetaan: "Niin nuorten kuin työssä olevan väestön tietojen, taitojen ja osaamiseen kehittäminen on jatkuvaa, jotta pystymme kohtaamaan uudistuvan työelämän, teknologisen kehityksen ja väestön ikärakenteen muutokset."

Ehdotamme uudelleenmuotoiluksi:

"Niin nuorten kuin työssä olevan väestön tietojen, taitojen ja osaamiseen kehittäminen on jatkuvaa, jotta pystymme kohtaamaan uudistuvan työelämän, teknologisen kehityksen ja väestön ikärakenteen muutokset sekä ehkäisemään yhteiskunnallista syrjäytymistä."

Osaamisen strategiset tavoitteet ja avaintulokset 2030 -taulukossa kiinnitämme huomiota avaintulosten mitattavuuden haasteeseen esimerkiksi digitaalisen sivistyksen ja osaamisen osalta. Edelleen kiinnitämme huomiota käsitteisiin. Nyt tavoitteessa 1 todetaan: "Suomi on digitaalisesti sivistynyt maa, jossa jokaisella on valmiudet digimaailmassa toimimiseen ja keskinäinen kunnioitus ja luottamus ovat korkealla tasolla."

Muutosehdotus: "Tavoite 1: Suomi on digitaalisesti sivistynyt maa, jossa jokaisella on valmiudet digitaalisessa yhteiskunnassa toimimiseen ja keskinäinen kunnioitus ja luottamus ovat korkealla tasolla."

Tavoitteessa 2 digitaalisista perustaidoista nostetaan ainoastaan kyberturvallisuuden koulutus kiinteäksi osaksi opetus- ja koulutustarjontaa kaikille koulutustasoille. Katsomme, että kokonaisuudessaan digitaalisten perustaitojen sisällyttäminen systemaattisesti kiinteäksi osaksi opetus- ja koulutustarjontaa kaikilla koulutustasoilla tulisi varmistaa. Seuraavassa kohdassa katsomme, että informaatiolukutaito tulisi rinnastaa medialuku- ja datalukutaidon rinnalle.

Muutosehdotus:

"Digitaalisten perustaitojen koulutus on systemaattisesti kiinteänä osana opetus- ja koulutustarjontaa kaikilla koulutustasoilla.

Kansalaisten media-, informaatio- ja datalukutaito (ml. kyberturvallisuus) on parantunut."

3. tavoitteessa digitaalisessa osaamisessa kuvataan avaintulokseksi: "Digitalisaation, datatalouden ja digivihreään siirtymän edellyttämät osaamistarpeet, sis. kyber- ja dataosaaminen, on tunnistettu ja huomioitu koulutustarjonnassa kaikilla asteilla, huomioiden kansalliskielistrategia."

Tässä toistetaan tavoitteessa 2 mainittua kyberturvallisuutta osana digitaalista osaamista. Viitaten alussa todettuun tulosten osoittamiseen (mittaamisen vaikeuteen) toivoisimme tähän mietitympää sanamuotoilua:

Muutosehdotus:

"Digitalisaation, datatalouden ja digivihreään siirtymään edellyttämät osaamistarpeet, on tunnistettu ja kirjattu opetussuunnitelmiin koulutustarjonnassa kaikilla asteilla kansalliskielitratagia huomioiden."

Digitaalinen infrastruktuuri

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

Yritysten digitalisaatio

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

Digitaaliset julkiset palvelut

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

-

Ilva Minna

